

запозичення, ми ігноруємо власну лексику, виправдовуючи себе інтеграційним характером цих слів. На жаль, губимо через такий підхід часом більше, ніж знаходимо. Багато з цих запозичень утворює в українській мові синонімію, наприклад: рейтинг – оцінка, оцінювання, стан; хобі – захоплення, інтерес, зацікавленість, пристрасть; толерантність – терпимість, поблажливість; комфорт – зручність, благоустрій, вигідність, затишок; конфронтація-протиборство, протистояння; пабліситі – популярність, гласність, прилюдність.

Отож, користуючись іншомовними словами, варто дотримуватися таких рекомендацій: не ставити у текст іншомовні слова, коли є відповідники в українській мові; вживання іншомовного слова у справочинстві допустиме лише в тому значенні, в якому воно зафіксоване у словниках; не слід користуватися в одному і тому самому документі іншомовним словом і його українським відповідником на позначення того самого поняття. Бажано користуватися в таких випадках державною мовою, що значною мірою полегшить ведення справочинства.

Гризівська К. О., курсант навчально-наукового інституту № 3 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: доцент кафедри юридичного документознавства Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент *Красницька А. В.*

МОВА ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ФЕНОМЕН

Мова є явищем фізичним, фізіологічним, антропологічним, суспільним. Мова є феноменом людської цивілізації. Зв'язок мови і суспільства органічний. Суспільна сутність людини виявляється в тому, що вона щодня спілкується, пристосовується до свого оточення, зміцнює суспільні зв'язки.

Доречно зазначено А.В. Красницькою, що виникнувши як необхідний і найбільш універсальний спосіб обміну думками між людьми, мова протягом усього часу свого існування залишається основним засобом комунікації в людському суспільстві. Мова не тільки зв'язує членів конкретної сукупності людей на короткому часовому відрізку, але також з'єднує між собою всі покоління. Мова як форма мислення, як

засіб спілкування людей та управління поведінкою людини є явищем соціальним [1, с. 132].

Мова – явище соціальне, необхідна умова існування і розвитку суспільства. З одного боку, мову творить і розвиває суспільство, з другого, без мови не було б суспільства. Наука, культура, техніка, релігія, ідеологія неможливі без мови, адже мова забезпечує усі без винятку процеси життя і діяльності людини. Це певна система, яка розвивається за об'єктивними законами. Мовні закони проявляються в нормах мови.

Г. П. Проценко і Н. В. Стратулат зазначають, що розвиток і функціонування мови значною мірою зумовлені станом суспільства. Так, зокрема, в мові відображається соціальна диференціація суспільства (класова, професійна, статева). На стан мови впливають демографічні процеси (зміни в чисельності населення, у співвідношенні жителів міста й села, міграційні процеси тощо), рівень загальної освіти народу, розвиток науки, створення державності тощо. Суспільство також може свідомо впливати на розвиток мови. Свідомий вплив суспільства на мову (цілеспрямовані урядові заходи) називають мовною політикою. Від цієї політики залежить мовна ситуація в багатомовному суспільстві. Держава впливає на мовну ситуацію через ідеологічні, законодавчі, адміністративні, фінансово-економічні важелі [2].

Взаємозв'язок мови і суспільства розглядається на таких рівнях, як мова і народ, мова і держава, мова й індивід, мова і соціальні групи людей.

Мова – загальнонародне явище, адже народ є творцем і носієм мови. Одна особа безсила будь-що змінити в мові. Наприклад, Тарас Шевченко є основоположником української літературної мови, однак це не означає, що він створив нову мову. Навіть геніальна особистість не здатна змінити мову, а може лише виявити її приховані можливості [3].

І. І. Маруніч і М. С. Галій вказують на те, що мова народу є найважливішим компонентом його комунікативності та культури. Вона виникає разом із утворенням етноспільноти й одночасно є умовою його спілкування, ідентифікації та існування. Тому не дивно, що у процесі утворення, функціонування та зміцнення національної держави мовна політика не лише активно служить досягненню цієї мети, але й є засобом формування у суспільстві базових цінностей його існування [4, с. 34].

Мова є засобом комунікації, інструментом порозуміння між людьми, спілкуванням між народами. Адже у процесі суспільної діяльності люди мають постійну потребу вступати в різні стосунки з іншими людьми, погоджувати з ними свої дії, ділитися власним досвідом і запозичити собі досвід інших, давати поради й розпорядження або одержувати їх. Без мови не може існувати будь-яке виробництво, не може розвиватися наука, техніка, культура, мистецтво, преса, радіо і телебачення [5].

Без мови неможливе правове регулювання. Зокрема, виникнення права, його розвиток та існування неможливі без мови. Думки, ідеї за допомогою мови матеріалізуються, стають доступними для сприйняття іншими суб'єктами, отримують власне незалежне існування від суб'єктів, які їх утворили. Засобами мови законодавець розкриває свою волю й думку, повідомляє свій задум читачам законодавчого твору, схиляє їх до певної поведінки, впливаючи таким чином на їхню волю та свідомість. Досягненню ефекту правового регулювання сприяють різні чинники, у тому числі й мова правової норми, яка повинна не лише точно виражати волю нормотворця, проте й ефективно регулювати суспільні відносини. Структура акта правової комунікації пов'язана з певними функціями мови, які впливають на його елементи. Мова багатofункціональна. Традиційно виділяють комунікативну, інформаційну, гносеологічну, прагматичну функції мови [1, с. 15].

Із суспільним розшаруванням пов'язана поява в мові професіоналізмів, арготизмів, жаргонізмів, діалектизмів, які засмічують мову.

Отже, мова і суспільство перебувають у тісному взаємозв'язку.

Список використаних джерел

1. Красницька А.В. Юридичні документи : техніка складання, оформлення та редагування : Посібник. – 2-е вид., допов. і переробл. – К. : Парламентське вид-во, 2006. – 528 с.

2. Проценко Г.П., Стратулат Н.В. Правове регулювання функціонування мов в Україні // Українська мова (за професійним спрямуванням). – Лекція. – Електронний ресурс : <https://dn.naiu.kiev.ua>.

3. Українська мова (профільний рівень) : підруч. для 10 кл. закл. загал. серед. освіти / С.О. Караман, О.М. Горошкіна, О.В. Караман, Л.О. Попова. – Харків : Вид-во «Ранок», 2018. – Електронний ресурс : <http://interactive.ranok.com.ua/upload/file>.

4. Маруніч І.І., Галій М.С. Державна мовна політика в Україні // Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи [Текст] : матеріали XII Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 30 листоп. 2016 р.) / [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2016. – Ч. 1. – 248 с.

5. Філіна А.П. Українська мова – національна мова Українського народу. – Електронний ресурс : file:///C:/Users/Desktop/18-Filina.pdf.

Завертана А. В., курсант навчально-наукового інституту № 3 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: доцент кафедри юридичного документознавства Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент *Красницька А. В.*

ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ ТЕХНІКИ В УКРАЇНСЬКОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ

Юридична техніка в юридичній науці та практиці займає важливе місце, оскільки темпи соціальних перетворень суспільства потребують оперативного прийняття нових нормативно-правових актів і практичних питань їх удосконалення. Цілком доречно зазначено А.В. Красницькою, що проблеми забезпечення високого юридико-технічного рівня нормативно-правових актів, попередження та виправлення лінгвістичних помилок є досить актуальним. Право повинно прагнути досконалості, а саме: повноти правового регулювання, логічності та несуперечності правових норм, структурної організованості [1, с. 77].

Значна кількість нормативно-правових актів в Україні є неякісними, що пов'язано з допущенням суперечливих положень у законодавстві, невдалим формулюванням або вживанням термінів, посиленнями на нечинні нормативні акти. Це викликає непорозуміння в юридичній практиці та труднощі у тлумаченні норм права.

Юридична техніка є тим інститутом, що надає змогу не тільки сформулювати зміст юридичного документа, а також забезпечити адекватне усвідомлення змісту правових норм, можливість коригування тих або інших правовідносин у відповідності до їх вимог [2, с. 58].